UCHWAŁA NR XLVII/351/2024
RADY POWIATU W OLECKU

z dnia 28 marca 2024 r.

w sprawie przyjęcia "Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024-2026"

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107) oraz art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.) **Rada Powiatu w Olecku uchwala, co następuje**:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024-2026” w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Olecku.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Powiatu

Kazimierz Iwanowski

Załącznik do Uchwały Nr XLVII/351/2024
Rady Powiatu w Olecku
z dnia 28 marca 2024 r.

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2024-2026

Olecko 2024

Spis treści:

WSTĘP……..3
I. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU ……..5
II. ZADANIA Z ZAKRESU PIECZY ZASTĘPCZEJ…….5
1. Zadania powiatu realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie……6
2. Zadania Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej……8
3. Zadania Koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej……..9
4. Zadania Zarządu Powiatu……10
III. RODZINNA I INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA……..…11
IV. DIAGNOZA PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE OLECKIM……13
1. Rodzinna piecza zastępcza……....14
2. Instytucjonalna piecza zastępcza……...21
3.Osoby usamodzielniane……24
V. WSPÓŁPRACA Z GMINAMI……...…26
VI. ANALIZA ZAGROŻEŃ ŚRODOWISK RODZIN BIOLOGICZNYCH W POWIECIE OLECKIM……28
VII. CELE PROGRAMU I DZIAŁANIA……30
Cel szczegółowy I. Rozwój i wsparcie rodzinnych form pieczy zastępczej……..….30
Cel szczegółowy II. Wspieranie procesu usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej……...…34
Cel szczegółowy III. Wielokierunkowa praca z rodzinami biologicznymi dzieci przebywających w pieczy zastępczej…….36
Cel szczegółowy IV. Podniesienie jakości usług świadczonych w zakresie pomocy dziecku i rodzinie ……..……38
5.Cel szczegółowy V. Utrzymanie poziomu świadczonych usług na terenie powiatu oleckiego w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej……...……39
VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU…….42
IX. MONITORING PROGRAMU……...…….43

Wstęp

Rodzina jako podstawowa komórka życia społecznego jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym dziecka. Rodzina zaspokaja najważniejsze potrzeby każdego człowieka – potrzebę miłości i bezpieczeństwa. Dlatego prawo do wychowywania w rodzinie jest jednym z podstawowych praw każdego dziecka. Gwarantuje je art. 71 i 72 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, który stanowi, iż ,,Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych''. Polityka rodzinna zajmuje szczególne miejsce w systemie polityki i pomocy społecznej. Obejmuje całokształt działań podejmowanych przez państwo, samorządy terytorialne, organizacje pozarządowe i inne podmioty w celu stworzenia odpowiednich warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin i spełniania przez nie funkcji istotnych zarówno dla ich członków, jak i dla całego społeczeństwa. W przypadku pojawienia się jakichkolwiek problemów w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodzina powinna zostać objęta pomocą i wsparciem na poziomie gminy z wykorzystaniem odpowiedniej infrastruktury w powiecie. Jeżeli zaistnieją przesłanki ograniczenia władzy rodzicielskiej rodzicom biologicznym, wówczas powiat zobowiązany jest zapewnić miejsce małoletnim w pieczy zastępczej.

Podstawą przygotowania „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024 – 2026” w powiecie oleckim jest art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z powyższym zapisem program powinien zawierać między innymi plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, uwzględniający założenia wynikające z planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, konieczność zapewnienia dzieciom z terenu powiatu rodzinnej pieczy zastępczej oraz ograniczanie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Celem programu jest promocja, rozwój nowych i wsparcie istniejących form pieczy zastępczej na terenie powiatu oleckiego oraz zapewnienie dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej pieczy zastępczej, jak również pomoc pełnoletnim wychowankom w usamodzielnieniu i integracji ze środowiskiem. Działania zawarte w tym programie są kontynuacją działań zawartych w obowiązującym dotychczas

programie. Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej uwzględnia lokalne uwarunkowania, wyznacza kierunki działań w perspektywie kolejnych trzech lat, z uwzględnieniem źródła finansowania, które jest niezbędne do ich realizacji.

Zadania powiatu w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na terenie powiatu oleckiego wykonuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku, które Zarządzeniem Starosty Powiatu Oleckiego Nr 38/2011 z dnia 25 października 2011 r. zostało wyznaczone organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej.

Zarządzeniem Nr 30/2023 z dnia 14 listopada 2023 r. Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku powołał Zespół do opracowania 3-letniego „Powiatowego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024–2026". Program został opracowany w oparciu o diagnozę rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej funkcjonującej na terenie powiatu oleckiego latach 2021–2023, sprawozdania rzeczowo-finansowe, informacje uzyskane z ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu oleckiego, informacje własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Centrum Administracyjnego Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Olecku oraz o aktualne potrzeby wynikające z konieczności umieszczenia dzieci poza rodzinami biologicznymi.

Przedstawiony program służy usystematyzowaniu i ukierunkowaniu działań, ustaleniu priorytetów i zakresu prowadzonej działalności na rzecz rozwoju pieczy zastępczej, utrzymanie i podwyższanie standardów w instytucjonalnej pieczy oraz tworzenie nowej infrastruktury w powiecie oleckim. Program pozwoli zaplanować działania w zakresie profilaktyki i wspomagania opieki nad dzieckiem i rodziną, rozwijania i wspierania rodzinnych form pieczy zastępczej oraz usamodzielniających się wychowanków.

I. Podstawy prawne Programu

Działania w zakresie rozwoju pieczy zastępczej, w tym zadania zapisane w niniejszym Programie, podejmowane są i realizowane w oparciu o następujące przepisy i dokumenty:

1) Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. nr 78 poz. 483 ze zm.);

2) Konwencję o Prawach Dziecka przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. nr 120, poz. 526 ze zm.);

3) Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r., poz. 1426 ze zm.);

4) Ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1526 z późn. zm.);

5) Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.);

6) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. nr 292, poz. 1720 ze zm.);

7) Ustawę z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2023 r. poz. 2809 z późn.zm.)

II. Zadania z zakresu pieczy zastępczej

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła znaczące zmiany w systemie opieki nad dzieckiem i rodziną, w tym wyraźnie podzieliła kompetencje między samorząd gminny i powiatowy w zakresie:

- pracy z rodziną - co należy do zadań własnych gmin
- organizacji pieczy zastępczej – co należy do zadań własnych powiatu.

Zgodnie z ww. ustawą zadania związane z zapewnieniem dzieciom pieczy zastępczej należą do zadań własnych powiatu. Do głównych zadań w tym zakresie należy organizowanie opieki i wychowania w pieczy zastępczej zarówno rodzinnej jak i instytucjonalnej, przyznawanie określonych w ustawie świadczeń oraz przyznawanie pomocy finansowej i wsparcia dla wychowanków opuszczających różne formy pieczy zastępczej.

Gmina:

- działania profilaktyczne,

- praca (asystent rodziny, pracownik socjalny) z rodziną przeżywającą trudności w opiekowaniu się i wychowaniu dziecka.

Powiat:

- działania promujące rodzinną pieczę zastępczą,

- organizacja rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej,

- wsparcie dla rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych,

- pomoc i wsparcie dla usamodzielniających się wychowanków.

1. Zadania Powiatu realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, uwzględniający założenia wynikające z planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, konieczność zapewnienia dzieciom z terenu powiatu rodzinnej pieczy zastępczej oraz ograniczanie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej;

2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;

3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;

4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;

5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;

6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo- wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;

7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania, w tym grup wsparcia i specjalistycznego poradnictwa;

8) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;

9) wprowadzenie danych do rejestru dot. pieczy zastępczej, ich aktualizacja i usuwanie;

10) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;

11) finansowanie:

a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo – wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu;

b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne;

c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;

12) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej;

13) przekazywanie informacji o powstaniu zaległości z tytułu ponoszenie opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej do biura informacji gospodarczej informacji;

14) współpraca ze środowiskiem lokalnym;

15) realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;

Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej:

1) realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,

2) finansowanie pobytu w pieczy zastępczej dzieci cudzoziemskich mających miejsce zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie:

a) zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej,

b) uzyskania w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej.

2. Zadania Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej

1) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, rodziny zastępczej zawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;

2) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;

3) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;

4) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;

5) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;

6) zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;

7) organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;

8) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;

9) prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;

10) zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
11) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
12) prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno - pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą;
13) przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
14) zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
15) zapewnienie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji;
16) przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy;
17) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
18) organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku, gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku,
19) wprowadzanie danych do rejestru dot. pieczy zastępczej, ich aktualizacja i usuwanie.

3. Zadania Koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej

Organizator zatrudnia Koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, w celu objęcia pomocą i wsparciem rodziny zastępcze oraz prowadzących rodzinne domy dziecka. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej może objąć wsparciem i pomocą nie więcej niż 15 rodzin.

Zadania Koordynatora:

1) udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;

2) przygotowanie, we współpracy z asystentem rodziny i odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka planu pomocy dziecku;

3) pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;

4) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;

5) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;

6) udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;

7) przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

4. Zadania Zarządu Powiatu

Zarząd Powiatu sprawuje kontrolę nad organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej, rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz placówkami opiekuńczo–wychowawczymi. Zarząd może upoważnić, w formie pisemnej, do sprawowania kontroli członka zarządu powiatu, pracownika urzędu albo kierownika jednostki organizacyjnej powiatu. Czynności kontrolnych nie może wykonywać koordynator rodzinnej pieczy zastępczej.

Zarząd Powiatu ma prawo do:

1) żądania informacji, dokumentów i danych, niezbędnych do sprawowania kontroli;

2) wstępu w ciągu doby, w tym w porze nocnej – w przypadku zagrożenia zdrowia lub życia dziecka do obiektów i pomieszczeń kontrolowanej jednostki, rodziny zastępczej lub osób prowadzących rodzinny dom dziecka w których wykonywane są ich zadania;

3) przeprowadzania oględzin obiektów, składników majątku kontrolowanej jednostki oraz przebiegu określonych czynności objętych obowiązującym standardem;

4) przeprowadzania oględzin obiektów, w których kontrolowana rodzina zastępcza lub osoby prowadzące rodzinny dom dziecka sprawują pieczą zastępczą;

5) żądania od pracowników kontrolowanej jednostki, rodziny zastępczej lub osób prowadzących rodzinny dom dziecka udzielenia informacji w formie ustnej lub pisemnej w zakresie przeprowadzanej kontroli;
6) obserwacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
7) przeprowadzania indywidualnych rozmów z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej, w tym zasięgania opinii dzieci, z uwzględnieniem ich wieku, możliwości intelektualnych oraz stopnia dojrzałości poznawczej.

III. Rodzinna i instytucjonalna piecza zastępcza

Podstawowe formy pieczy zastępczej to: rodzinna i instytucjonalna piecza zastępcza. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej kładzie nacisk na ograniczenie roli placówek opiekuńczo–wychowawczych na rzecz rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej.

Dla dziecka, które jest pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej, w pierwszej kolejności poszukuje się rodziny zastępczej, a dopiero po wyczerpaniu takiej możliwości, dziecko trafia do instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Rodzinna piecza zastępcza:

Rodzinna piecza zastępcza to system, w skład którego wchodzą spokrewnione, niezawodowe i zawodowe rodziny zastępcze, w tym rodziny zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i rodziny zawodowe specjalistyczne oraz rodzinne domy dziecka. Rodziny zastępcze spokrewnione tworzą wstępni i rodzeństwo dziecka. Dzięki temu, w sposób naturalny podtrzymywane są więzi rodzinne, a jednocześnie dzieci pozostają w swojej dalszej, ale biologicznej rodzinie. Umieszczenie w takim środowisku jest priorytetowe, o ile jest zgodne z dobrem dziecka. Rodziny zastępcze niezawodowe tworzą osoby niespokrewnione z dzieckiem lub krewni niebędący wstępnymi i rodzeństwem dziecka. W rodzinie niezawodowej w tym samym czasie może przebywać łącznie nie więcej niż 3 wychowanków. Jedynie za zgodą rodziny zastępczej oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej jest dopuszczalne umieszczenie większej liczby dzieci. Niemniej jednak dotyczy to umieszczenia rodzeństwa.

Rodziny zastępcze zawodowe w tym:

1) Pełniące funkcję pogotowia rodzinnego – tworzą osoby niespokrewnione z dzieckiem; umieszcza się w nich dziecko do czasu unormowania jego sytuacji, nie dłużej niż na okres 4 miesięcy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony, za zgodą organizatora rodzinnej pieczy zastępczej do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny, przysposobienie lub umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej.

2) Specjalistyczne rodziny zastępcze – umieszcza się w nich w szczególności dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, dzieci skierowane na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich, a także małoletnie matki z dziećmi.

W rodzinie zastępczej zawodowej, podobnie jak w niezawodowej, w tym samym czasie może przebywać nie więcej niż 3 wychowanków, a umieszczenie większej liczby dzieci (rodzeństwa) wymaga zgody rodziny zastępczej i pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Rodzinny dom dziecka może stworzyć małżeństwo lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim. W rodzinnym domu dziecka w tym samym czasie może przebywać łącznie nie więcej niż 8 wychowanków. W razie konieczności umieszczenia rodzeństwa, za zgodą prowadzącego rodzinny dom dziecka oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci. W tej formie opieki wychowywane są dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się, umożliwione jest wspólne wychowanie się licznego rodzeństwa. Z prowadzącym rodzinny dom dziecka starosta zawiera umowę na okres co najmniej 5 lat. Jeżeli przebywa w nim więcej niż 4 dzieci, na wniosek prowadzącego rodzinny dom dziecka zatrudnia się osobę do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

Osoby pełniące funkcje rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej muszą ukończyć szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Z zawodową rodziną zastępczą zawierana jest umowa na okres co najmniej 4 lat. Dodatkowo z tytułu wykonywanej pracy rodziny te otrzymują wynagrodzenie. Rodzina zastępcza nie przejmuje pełnej władzy nad dzieckiem, sprawuje wyłącznie bieżącą pieczę. Wyjątek stanowi, gdy sąd rodzinny ustanowi rodzinę zastępczą

również opiekunem prawnym dla danego dziecka. Wówczas rodzina zastępcza posiada prawo o decydowaniu o wszystkich sprawach istotnych dla rozwoju i wychowania dziecka. Rodzina zastępcza powinna zapewnić dziecku całodobową opiekę i wychowanie, a w szczególności dostęp do świadczeń zdrowotnych, zapewnić właściwą edukację i wyrównywanie braków rozwojowych i szkolnych, zapewnić rozwój uzdolnień i zainteresowań, a także zaspokoić jego potrzeby emocjonalne, bytowe, rozwojowe, społeczne i religijne. Jeżeli sąd nie postanowi inaczej, dziecko przebywające w pieczy zastępczej ma prawo do kontaktu z rodzicami lub innymi członkami rodziny. Dziecko powinno mieć również poczucie tego, że rodzina zastępcza zapewnia mu ochronę przed ingerencją w jego życie prywatne. Przede wszystkim rodzina zastępcza powinna traktować dziecko przebywające w pieczy zastępczej w sposób sprzyjający godności i wartości osobistej.

Instytucjonalna piecza zastępcza:

Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

1) placówki opiekuńczo – wychowawczej typu: socjalizacyjnego, interwencyjnego, specjalistyczno – terapeutycznego, rodzinnego,

2) regionalnej placówki opiekuńczo – terapeutycznej,

3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

W placówce opiekuńczo – wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno – terapeutycznego są umieszczane dzieci powyżej 10 roku życia, wymagające szczególnej opieki lub mające trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie.

W sytuacji, gdy sąd ingeruje we władzę rodzicielską i konieczne jest umieszczenie dziecka poza środowiskiem naturalnym, powinno być ono umieszczone w pierwszej kolejności w rodzinnej formie pieczy zastępczej. Jednak nie zawsze takie rozwiązanie jest możliwe, dlatego też istotną funkcję pełni instytucjonalna piecza zastępcza. Placówki opiekuńczo – wychowawcze zapewniają dzieciom całodobową opiekę i wychowanie, zaspokajają podstawowe potrzeby dziecka.

IV. Diagnoza pieczy zastępczej w powiecie oleckim

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej obowiązująca od dnia 1 stycznia 2012 r. reguluje organizowanie dzieciom rodzinnej (rodziny zastępcze) i instytucjonalnej (placówki opiekuńczo-wychowawcze) pieczy zastępczej w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez

rodziców oraz zakres i sposób finansowania rodzinnej pieczy zastępczej, a także przyznawania pomocy osobom usamodzielnianym opuszczającym ww. pieczę zastępczą.

1. Rodzinna piecza zastępcza

W powiecie oleckim rodziny zastępcze funkcjonują na terenie 4 gmin:

- Olecko,
- Kowale Oleckie,
- Świętajno,
- Wieliczki.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

Rodziny spokrewnione - opiekę i wychowanie nad dzieckiem przejmują członkowie rodziny dziecka, będący wstępnym (dziadkowie, pradziadkowie) lub rodzeństwo.

Rok	2021 (stan na koniec roku)	2022 (stan na koniec roku)	2023 (stan na koniec roku)
Liczba rodzin	20	23	21
Liczba dzieci	25	30	28
Liczba nowoutworzonych rodzin zastępczych w ciągu całego roku	2	4	2
Liczba dzieci umieszczonych	2	7	4

Źródło: PCPR w Olecku

Rodziny niezawodowe - tworzone są przez małżeństwo lub osoby niepozostające w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka, w tym przez osoby z dalszej rodziny lub też niespokrewnione z dziećmi.

Rok	2021 (stan na koniec roku)	2022 (stan na koniec roku)	2023 (stan na koniec roku)
Liczba rodzin	10	9	10
Liczba dzieci	19	12	19
Liczba nowoutworzonych rodzin zastępczych w ciągu całego roku	2	4	3
Liczba dzieci umieszczonych	2	8	10

Źródło: PCPR w Olecku

Rodziny zawodowe (w tym rodziny zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowe specjalistyczne) tworzą małżonkowie lub osoby niepozostające w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.

Rok	2021 (stan na koniec roku)	2022 (stan na koniec roku)	2023 (stan na koniec roku)
Liczba rodzin/ liczba dzieci: - zawodowe - specjalistyczne - o charakterze pogotowia	 7/15 1/2 1/2	 5/14 1/2 1/1	 5/15 1/2 0/0
Liczba nowoutworzonych rodzin zastępczych w ciągu całego roku i umieszczonych dzieci - zawodowe - specjalistyczne - o charakterze pogotowia	 0/7 0/1 0/2	 1/7 0/0 1/1	 0/6 0/0 0/1

Źródło: PCPR w Olecku

Rodzinne domy dziecka – tworzą małżonkowie lub osoby niepozostające w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.

Rok	2021 (stan na koniec roku)	2022 (stan na koniec roku)	2023 (stan na koniec roku)
Liczba rodzinnych domów dziecka	1	2	2
Liczba dzieci	5	18	20
Liczba nowoutworzonych rodzinnych domów dziecka w ciągu całego roku	0	1	0
Liczba dzieci umieszczonych	0	4	4

Źródło: PCPR w Olecku

Analizując przedstawione tabele należy stwierdzić, że w stosunku do ogółu rodzin funkcjonujących w latach 2021-2023 najwięcej było rodzin zastępczych spokrewnionych.

W 2022 r. w powiecie oleckim 1 rodzina zastępcza zawodowa została przekształcona w rodzinny dom dziecka. Obecnie przebywa w nim 10 dzieci.

Przyczyny umieszczenia dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2021-2023 wg stanu na koniec każdego roku kalendarzowego.

Przyczyna umieszczenia dziecka	Rodzina zastępcza																	
	Spokrewniona			Niezawodowa			Zawodowa			Zawodowa specjalistyczna			o charakterze pogotowia rodzinnego			Rodzinny Dom Dziecka		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Przemoc w rodzinie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Alkohol	10	5	5	8	2	2	9	1	2	-	-	-	2	1	-	2	4	4
Sieroctwo	1	1	1	2	4	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Półsieroctwo	1	3	3	5	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ubóstwo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bezrobocie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Długotrwała choroba	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Niepełnosprawność	4	5	5	-	1	1	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-
Bezradność w opiece i wychowaniu	8	14	12	4	4	10	5	12	12	1	1	1	-	-	-	3	14	16
Pobyt za granicą	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Inne	1	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Źródło: PCPR w Olecku

Z zebranych danych wynika, że główną przyczyną umieszczania dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2021-2023 były bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i alkohol. Spośród wszystkich przyczyn najmniejszy odsetek stanowiły długotrwała choroba, niepełnosprawność i sieroctwo.

W latach 2021-2023 pobyt rodziców za granicą, stosowanie przemocy domowej, jak również ubóstwo czy bezrobocie nie były podstawą do umieszczania dzieci w pieczy zastępczej.

Dzieci, które opuściły rodziny zastępcze w latach 2021-2023

Rok	2021	2022	2023	Ogółem
Liczba dzieci, które opuściły RZ. w tym:	20	26	18	64
zostały przysposobione	4	8	2	14
powróciły do rodziny naturalnej	8	7	11	26
umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej	1	3	0	4
rozpoczęły proces usamodzielniania	7	2	5	14
umieszczone w innej formie rodzinnej pieczy zastępczej	6	-	-	6

Źródło: PCPR w Olecku

Analizując powyższą tabelę widzimy, że w pierwszej kolejności wychowankowie powracają pod opiekę rodziców biologicznych.

Świadczenia przysługujące rodzinom zastępczym

Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka zgodnie z obowiązującymi przepisami, na każde umieszczone dziecko, przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania, nie niższe niż kwota:

a) 899 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej,

b) 1361 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka. Ponadto, rodzinom zastępczym zawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka przysługuje także wynagrodzenie. Ww. świadczenia są obligatoryjne i zgodnie z ustawą podlegają waloryzacji

c) 274 zł – dodatek na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz rodzinnym domu dziecka.

Rodzina zastępcza niezawodowa i zawodowa może otrzymywać środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinę

zastępczą niezawodową albo zawodową na czynsz, opłaty z tytułu najmu, opłaty za energię elektryczną i cieplną, opał, wodę, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych, dźwig osobowy, antenę zbiorczą, abonament telewizyjny i radiowy, usługi telekomunikacyjne oraz związanym z kosztami eksploatacji. Środki finansowe starosta jest zobowiązany przyznać rodzinie zastępczej, w której umieszczono powyżej 3 dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 37 ust. 2-4 i 6, oraz osób opuszczających rodzinną pieczę zastępczą jako niepełnoletnie, o których mowa w art. 37 ust. 5 i 6, umieszczonych w rodzinie zastępczej oraz jeżeli potrzeba przyznania tych środków zostanie potwierdzona w opinii organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Liczba rodzin korzystających ze środków finansowych na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego w latach 2021-2023

Rok	2021	2022	2023
Liczba rodzin zastępczych	4	4	4

Źródło: PCPR w Olecku

Prowadzący rodzinny dom dziecka otrzymuje środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinny dom dziecka na czynsz, opłaty z tytułu najmu, opłaty za energię elektryczną i cieplną, opał, wodę, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych, dźwig osobowy, antenę zbiorczą, abonament telewizyjny i radiowy, usługi telekomunikacyjne oraz związanym z kosztami eksploatacji, obliczonym przez podzielenie łącznej kwoty tych kosztów przez liczbę osób zamieszkujących w tym lokalu lub domu jednorodzinnym i pomnożenie przez liczbę dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 37 ust. 2-4 i 6, oraz osób opuszczających rodzinną pieczę zastępczą jako niepełnoletnie, o których mowa w art. 37 ust. 5 i 6, umieszczonych w rodzinnym domu dziecka wraz z prowadzącym rodzinny dom dziecka.

Zwrot kosztów utrzymania pozostawał w latach 2021-2023 na tym samym poziomie. W 2021 roku ze świadczenia korzystały dwie rodziny zastępcze zawodowe, jedna rodzina zastępcza niezawodowa oraz rodzinny dom dziecka.

W latach 2022-2023 ww. świadczenie otrzymywały dwie zawodowe rodziny zastępcze oraz dwa rodzinne domy dziecka.

Rodziny zastępcze poza świadczeniami obligatoryjnymi mogą ubiegać się o świadczenia fakultatywne oraz dodatki na dziecko w rodzinie zastępczej. Przyjmując dziecko do rodziny, mogą otrzymać:

- jednorazowe świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka, np. na zakup łóżeczka dla dziecka, biurka itp.;
- dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka umieszczonego w rodzinie, np. dofinansowanie do wyjazdu na obóz, wycieczkę itp. Z reguły z pomocy tej należy się rozliczyć okazując rachunki, faktury. Wysokość kwoty dofinansowania ww. świadczeń nie została określona ustawowo;
- świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzenia losowego, mającego wpływ na jakość sprawowanej opieki (np. choroba, pożar itp.).

Świadczenia fakultatywne przyznane rodzinom zastępczym w latach 2021-2023

Rok	2021	2022	2023
Jednorazowe świadczenia na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami dziecka przyjmowanego do rodziny zastępczej/ decyzje odmowne	22/0	22/0	15/0
Dofinansowania do wypoczynku dziecka poza jego miejscem zamieszkania/ decyzje odmowne	3/3	7/4	2/0
Świadczenia na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu w domu jednorodzinnym i budynku wielorodzinnym/decyzje odmowne	6/0	7/0	6/0
Świadczenia na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzenia losowego/decyzje odmowne	5/1	1/0	2/0
Ogółem	36/4	37/4	25/0

Źródło: PCPR w Olecku

W latach 2021-2023 decyzją administracyjną zostały przyznane ww. świadczenia na wnioski rodzin zastępczych. W 2021 r. z 36 decyzji 4 były odmowne, w 2022 r. z 37 decyzji 4 były odmowne, natomiast w 2023 r. wydano 25 decyzji przyznających ww. świadczenia.

Szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze oraz dla funkcjonujących rodzin zastępczych na terenie powiatu oleckiego.

Rok	2021	2022	2023
Liczba kandydatów przeszkolonych na rodziny zastępcze	1	11	6
Liczba funkcjonujących rodzin zastępczych, które uczestniczyły w szkoleniach organizowanych przez tut. jednostkę	20	17	17

Źródło: PCPR w Olecku

Powyższa tabela wskazuje, iż mimo prowadzonych kampanii odnośnie naboru kandydatów na rodziny zastępcze brak jest osób chętnych do pełnienia tej funkcji.

Wsparcie rodzin zastępczych

Rok	2021	2022	2023
Liczba rodzin i liczba dzieci objętych wsparciem koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej (narastająco od początku roku)	32 rodziny 74 dzieci	34 rodziny 84 dzieci	32 rodziny 84 dzieci
Liczba udzielonych porad w ramach poradnictwa specjalistycznego	191	111	209

Źródło: PCPR w Olecku

Analizując powyższe dane zasadna jest kontynuacja wsparcia rodzin zastępczych i podopiecznych.

Ogółem wydatki poniesione na rodzinną pieczę zastępczą w latach 2021-2023 r.

Rok	**2021**	**2022**	**2023**
Wysokość wydatków wynikających z ustawy	1.851.054,96 zł	1.889.245,24 zł	2.371.485,89 zł
Dodatek 500+	360.800,69 zł	134.206,43 zł	-
Ogółem	2.211.855,65 zł	2.023.451,67 zł	2.371.485,89 zł

2. Instytucjonalna piecza zastępcza:

Zgodnie z decyzjami Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 3 lutego 2014 r. na terenie powiatu oleckiego funkcjonuje 6 placówek opiekuńczo-wychowawczych:

1) Dom nr 1 im. Janusza Korczaka jako placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego przeznaczony dla 10 dzieci,

2) Dom nr 2 im. Janusza Korczaka jako placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego przeznaczony dla 10 dzieci,

3) Dom nr 3 im. Janusza Korczaka jako placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego przeznaczony dla 14 dzieci,

4) Dom nr 4 im. Janusza Korczaka jako placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego przeznaczony dla 10 pełnoletnich wychowanków kontynuujących naukę,

5) Dom nr 5 im. Janusza Korczaka jako placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjno-interwencyjnego przeznaczony dla 14 dzieci (4 miejsca interwencyjne),

6) Dom nr 6 im. Janusza Korczaka jako placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego przeznaczony dla 10 dzieci.

Zezwolenia na prowadzenie ww. placówek zostały wydane na czas nieokreślony po przeprowadzeniu w dniu 17.01.2014 r. przez Wydział Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie kontroli dotyczącej oceny spełnienia warunków oraz standardów określonych w przepisach prawa oraz oględzin obiektów.

Obsługę ekonomiczno-administracyjną i organizacyjną wszystkich prowadzonych w powiecie placówek opiekuńczo-wychowawczych prowadzi Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych.

Liczba dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej wg stanu na koniec danego roku

Lata	Liczba dzieci ogółem	Z powiatu oleckiego	Z innych powiatów	Cudzoziemcy
2021	59	23	36	0
2022	68	25	43	0
2023	67	25	42	0

Źródło: PCPR w Olecku

W 2021 r. liczba dzieci z powiatu oleckiego stanowiła 38,98 % ogółu liczby wychowanków, w 2022 r. 36,76 %, natomiast w 2023 r. 37,31 %.

Przyczyny umieszczenia dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2021-2023 wg stanu na koniec każdego roku kalendarzowego

Przyczyna umieszczenia dziecka	Placówka opiekuńczo - wychowawcza											
	Socjalizacyjna			Interwencyjna			Specjalistyczno – terapeutyczna			Rodzinna		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Przemoc w rodzinie	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Alkohol	28	36	31	1	3	3	-	-	-	-	-	-
Sieroctwo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Półsieroctwo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ubóstwo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bezrobocie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Długotrwała choroba	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Niepełnosprawność	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bezradność w opiece i wychowaniu	23	21	28	3	-	1	-	-	-	-	-	-
Pobyt za granicą	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Inne	-	6	4	-	1	-	-	-	-	-	-	-

Źródło: PCPR w Olecku

Główną przyczyną umieszczania dzieci w instytucjonalnej rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2021-2023 był alkohol i bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

- **Koszt utrzymania dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2021-2023**

Nr Domu im. Janusza Korczaka w Olecku	Lata		
	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Dom nr 1	6 478,06 zł	7 391,81 zł	7 964,87 zł
Dom nr 2	6 147,88 zł	7 072,07 zł	8 167,00 zł
Dom nr 3	4 769,40 zł	5 710,12 zł	7 488,24 zł
Dom nr 4	4 506,23 zł	5 533,20 zł	6 654,99 zł
Dom nr 5	4 560,32 zł	5 636,04 zł	7 470,69 zł
Dom nr 6	6 334,71 zł	7 283,41 zł	8 386,06 zł

Źródło: PCPR w Olecku

Ww. tabela wskazuje, że koszt utrzymania dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej z roku na rok wzrasta. Średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej wprowadzane są Zarządzeniem Starosty Oleckiego ogłoszonym w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego, socjalizacyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego oraz w regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych w okresie 4 lat od dnia wejścia jej w życie, tj. od dnia 1 stycznia 2012 r., mogły być umieszczane dzieci powyżej 7 roku życia (przebywać w tych placówkach mogły do dnia 31 grudnia 2019 r.). Po 31 grudnia 2019 r. w placówkach mogą przebywać jedynie dzieci powyżej 10 roku życia. Umieszczanie dzieci poniżej tego wieku jest możliwe w przypadku, gdy w danej placówce opiekuńczo-wychowawczej umieszczona jest matka lub ojciec tego dziecka oraz w innych wyjątkowych przypadkach, szczególnie gdy przemawia za tym stan ich zdrowia lub dotyczy to rodzeństwa. W 2021 r. występowano do Wojewody Warmińsko-Mazurskiego o zgodę na przyjęcie do Domu im. Janusza Korczaka dwojga dzieci ponad limit, jednak ostatecznie nie zostały one umieszczone w placówce ponieważ jedno dziecko osiągnęło pełnoletność, a drugie zostało umieszczone w spokrewnionej rodzinie zastępczej. Następnie w styczniu 2023 r. wystąpiono o zgodę na umieszczenie dwójki dzieci. Rodzeństwo po kilku dniach pobytu zostało umieszczone w spokrewnionej rodzinie zastępczej. W lutym 2023 r. wystąpiono o zgodę na umieszczenie dwojga rodzeństwa, po niespełna 2 miesiącach dzieci

wróciły pod opiekę rodziców biologicznych. W marcu 2023 r. wystąpiono o zgodę na umieszczenie rodzeństwa. W lipcu 2023 r. placówka otrzymała zgodę na umieszczenie 1 dziecka ponad limit.

W przypadku braku miejsc w lokalnej placówce oraz zgodnie z postanowieniem Sądu odnośnie zmiany placówki Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie poszukuje małoletniemu miejsca na terenie innych powiatów. Ponadto bada sytuację socjalno-bytową rodziców biologicznych dzieci umieszczanych w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych i ustala im odpłatność za pobyt dzieci w danej placówce.

Dzieci przebywające w instytucjonalnej pieczy zastępczej według wieku w latach 2021-2023

Stan na koniec roku	Liczba dzieci					
	poniżej 1 roku	od 1 roku do 3 lat	4-6 lat	7-13 lat	14-17 lat	18-24 lat
2021	0	0	2	20	22	15
2022	0	1	6	20	26	15
2023	0	0	4	25	27	11

Źródło: PCPR w Olecku

Dzieci poniżej 10 roku życia były umieszczane w placówce opiekuńczo-wychowawczej ze starszym rodzeństwem.

Ogółem wydatki poniesione na instytucjonalną pieczę zastępczą w latach 2021-2023 r.

Rok	2021	2022	2023
Wysokość wydatków wynikających z ustawy	**4.630.368,85**	**5.096.044,70**	**5.797.661,43**
Dodatek 500+	**301.563,02**	**104.974,93 zł**	**-**
Ogółem	**4.931,931,87**	**5.201,019,63**	**5.797.661,43**

Źródło: PCPR w Olecku, Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Olecku

3. Osoby usamodzielniane:

Jednym z największych problemów osób usamodzielnianych opuszczających rodzinną i instytucjonalną pieczę zastępczą jest trudność w pozyskaniu we własnym zakresie mieszkania i tym samym stworzenia sobie odpowiednich warunków mieszkaniowych. Ponadto osoby te cechują się często biernością, niechęcią do zmian w swoim życiu, niejednokrotnie zbyt niską motywacją do zdobywania

wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych. Okoliczności te w istotny sposób utrudniają realizację programów usamodzielnienia. Dlatego celowe jest podejmowanie działań wspierających proces usamodzielnienia, aby mógł on przebiegać w szerszym zakresie i w bardziej efektywny sposób, umożliwiający młodym osobom rozpoczęcie samodzielnego życia.

Organizowanie ww. wsparcia prowadzone jest przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Wsparcie finansowe dla osób usamodzielnianych (dotyczy całego roku)

Rodzaj pomocy	Liczba osób usamodzielnianych		
	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Pomoc na kontynuowanie nauki	28	25	24
Pomoc na usamodzielnienie	6	4	8
Pomoc na zagospodarowanie	10	2	6

Źródło: PCPR w Olecku

Wychowankowie podejmują decyzję wraz z opiekunami/rodzicami zastępczymi o pozostaniu w pieczy zastępczej po osiągnięciu pełnoletności, w przypadku gdy kontynuują naukę.

Liczba osób usamodzielnianych korzystających ze wsparcia w Mieszkaniu Chronionym funkcjonującym przy PCPR w Olecku (w ciągu całego roku):

Rok	Liczba miejsc w mieszkaniach chronionych	Liczba usamodzielnionych wychowanków opuszczających pieczę zastępczą i zamieszkujących w mieszkaniach chronionych
2021	5	5
2022	5	3
2023	5	5

Źródło: PCPR w Olecku

Od listopada 2023 r. mieszkania chronione treningowe przekształcone zostały na mieszkania treningowe zgodnie z obowiązującym Rozporządzeniem MRiPS z dnia 30 października 2023 r.

V. WSPÓŁPRACA Z GMINAMI

Zgodnie z art. 191 ust. 9 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na zamieszkanie dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki na jego opiekę i wychowanie w rodzinie zastępczej, w wysokości:

1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Wydatki poniesione przez gminy za dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych w latach 2021 - 2023 r.

Gmina	Kwota wydatków			
	2021 r.	**2022 r.**	**2023 r.**	**Ogółem**
Olecko	195.848,47	234.518,87	331.806,61	762.173,95
Kowale Oleckie	21.144,56	20.215,60	12.307,74	53.667,90
Świętajno	17.108,58	17.105,09	11.117,57	45.331,24
Wieliczki	33.390,50	29.360,00	37.290,29	100.040,79

Źródło: PCPR w Olecku

Najwyższe wydatki poniosła gmina Olecko, następnie gmina Wieliczki, Kowale Oleckie i Świętajno.

Wydatki poniesione przez gminy za dzieci umieszczone w Domach im. Janusza Korczaka w Olecku w latach 2021 -2023 r.

Gmina	Kwota wydatków			
	2021 r.	**2022 r.**	2023 r.	Ogółem
Olecko	303.630,87	355.438,55	465.548,99	1.124.618,41
Kowale Oleckie	67.634,62	75.105,44	74.319,71	217.059,77
Świętajno	39.727,22	67.580,72	88.080,76	195.388,70
Wieliczki	-	-	-	-

Źródło: PCPR w Olecku

Najwyższe wydatki w okresie 3 lat dotyczyły gminy Olecko, natomiast gmina Wieliczki nie poniosła żadnych wydatków, gdyż z tego terenu nie były umieszczone dzieci w placówce.

Liczba dzieci pochodzących z terenu powiatu oleckiego przebywających w pieczy zastępczej w latach 2021 - 2023 r.

Gmina	Rodzaj pieczy zastępczej						Razem		
	Rodzinna piecza zastępcza			Instytucjonalna piecza zastępcza					
Rok	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Olecko	41	42	59	17	19	26	58	61	85
Kowale Oleckie	7	7	2	3	4	3	10	11	5
Świętajno	2	2	5	1	2	2	3	4	7
Wieliczki	6	4	5	-	-	-	6	4	5
Ogółem	56	55	71	21	25	31	77	80	102

Źródło: PCPR w Olecku

W 2023 r. 102 dzieci z terenu powiatu oleckiego przebywało w pieczy zastępczej. 71 dzieci w rodzinach zastępczych i 31 w Domach im. J. Korczaka w Olecku. Tabela wskazuje, że z roku na rok coraz więcej małoletnich zostaje umieszczonych w pieczy zastępczej.

Praca z rodzinami biologicznymi w celu umożliwienia powrotu dzieci z pieczy zastępczej w latach 2021 - 2023 r.

	MOPS w Olecku			GOPS w Świętajnie			GOPS w Kowalach Oleckich			GOPS w Wieliczkach		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Liczba rodzin, w tym liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	33 w tym 97 dzieci	42 w tym 122 dzieci	51 w tym 143 dzieci	12 w tym 22 dzieci	9 w tym 19 dzieci	10 w tym 20 dzieci	20 w tym 60 dzieci	17 w tym 57 dzieci	18 w tym 53 dzieci	2 w tym 4 dzieci	2 w tym 5 dzieci	2 w tym 5 dzieci
Liczba rodzin z którymi była prowadzona praca socjalna w celu powrotu dzieci z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej	12	11	16	5	2	4	2	2	0	2	2	2
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń	676	724	656	213	184	187	348	322	238	126	113	117

z pomocy społecznej												
Liczba rodzin, w tym liczba dzieci w rodzinach objętych pracą socjalną wg stanu na koniec poszczególnych lat	639 w tym brak da-nych liczby dzieci	765 w tym brak dan-ych liczby dzieci	577	268 w tym 211 dzieci	328 w tym 238 dzieci	324 w tym 236 dzieci	128 w tym 256 dzieci	161 w tym 302 dzieci	185 w tym 333 dzieci	73 w tym 130 dzieci	78 w tym 129 dzieci	119 w tym 100 dzieci

źródło: MOPS w Olecku, GOPS w Świętajnie, GOPS w Kowalach Oleckich, GOPS w Wieliczkach

VI. ANALIZA ZAGROŻEŃ ŚRODOWISK RODZIN BIOLOGICZNYCH W POWIECIE OLECKIM

W celu dokonania analizy sytuacji rodzin przejawiających trudności opiekuńczo-wychowawcze, informacje źródłowe pozyskano z ośrodków pomocy społecznej, funkcjonujących na terenie powiatu oleckiego.

Najczęstszymi problemami zgłaszanymi przez osoby korzystające z pomocy społecznej w latach w 2021-2023 były: bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność, ubóstwo, potrzeby ochrony macierzyństwa, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, alkoholizm. Ww. problemy mogą warunkować występowanie trudności opiekuńczo-wychowawczych, niewydolności wychowawczej, bezradności i co za tym idzie, konieczności przejęcia opieki nad dziećmi przez rodzinne lub instytucjonalne formy pieczy zastępczej.

Wspieranie rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych należy do zadań własnych gminy i ma na celu podejmowanie planowych i zintegrowanych działań przywracających rodzinie zdolność do wypełniania tych funkcji.

Przedstawiona tabela obrazuje liczbę rodzin biologicznych objętych wsparciem w latach 2021-2023.

Powody przyznania pomocy	MOPS w Olecku			GOPS w Świętajnie			GOPS w Kowalach Oleckich			GOPS w Wieliczkach		
	Liczba rodzin 2021	Liczba rodzin 2022	Liczba rodzin 2023	Liczba rodzin 2021	Liczba rodzin 2022	Liczba rodzin 2023	Liczba rodzin 2021	Liczba rodzin 2022	Liczba rodzin 2023	Liczba rodzin 2021	Liczba rodzin 2022	Liczba rodzin 2023
Ubóstwo	171	219	263	14	3	3	11	6	8	8	7	7
Sieroctwo	0	4	0	-	-	-	-	-	-	0	0	0
Bezdomność	38	35	41	6	7	2	9	9	5	1	1	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	68	43	52	21	31	25	-	-	2	13	11	4
Bezrobocie	328	269	275	138	98	131	190	151	141	71	70	75
Niepełnosprawność	100	216	204	41	34	32	44	33	36	15	11	12
Długotrwała choroba	381	337	349	45	46	41	50	61	42	20	16	19
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	130	158	158	11	15	12	11	15	3	8	5	7
Przemoc w rodzinie	17	9	10	6	0	0	-	1	-	0	0	0
Alkoholizm	34	63	58	5	5	3	7	1	-	0	-	-
Narkomania	12	16	58	-	1	1	-	-	-	-	-	-
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	15	8	9	-	-	-	-	1	1	1	1	0
Zdarzenie losowe	4	2	4	-	-	1	-	-	0	1	0	3
Sytuacja kryzysowa	-	-	-	-	-	-	-	-	0	1	-	-
Liczba rodzin dotkniętych przemocą, w tym liczba dzieci w rodzinach objętych pracą zespołu interdyscyplinarnego	64/94	60/87	76/121	12/12	16/12	6/9	30/30	24/32	7/11	9/13	3/7	7/19
Wielodzietność	37	17	22	2	7	2	-	-	-	0	10	10
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

źródło: MOPS w Olecku, GOPS w Świętajnie, GOPS w Kowalach Oleckich, GOPS w Wieliczkach

VII. CELE PROGRAMU I DZIAŁANIA:

Celem Programu jest wspieranie rozwoju pieczy zastępczej w powiecie oleckim.

Poniższe tabele przedstawiają cele szczegółowe i obszary działań.

Cel szczegółowy I.

- **Rozwój i wsparcie rodzinnych form pieczy zastępczej**

Lp.	Działania	Realizatorzy i Partnerzy	Wskaźniki	Przewidywane efekty	Źródła finansowania
1.	Promocja rodzicielstwa zastępczego	- PCPR Partnerzy: -organizacje pozarządowe	- liczba podjętych inicjatyw	- zwiększenie świadomości społecznej i inicjatyw dotyczących zastępczych form opieki rodzinnej	-budżet powiatu oleckiego, - budżet państwa, dotacje celowe na dofinansowanie zadań własnych i zleconych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, - środki z innych źródeł zewnętrznych
2.	Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	-PCPR, Partnerzy: -organizacje pozarządowe	- liczba pozyskanych kandydatów	- zwiększenie liczby kandydatów na rodziny zastępcze poprzez promowanie rodzicielstwa zastępczego	j/w
3.	Diagnoza, opiniowanie i kwalifikowanie kandydatów na rodziców zastępczych,	-PCPR	- liczba osób objętych diagnozą	- wyłonienie kandydatów z odpowiednimi predyspozycjami do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	j/w
4.	Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych	-PCPR Partnerzy: -Ośrodek adopcyjny -Fundacje -Trenerzy Programu PRIDE	-liczba kandydatów przeszkolonych	- zwiększenie liczby profesjonalnie przygotowanych osób do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	j/w
5.	Wyznaczenie maksymalnego limitu rodzin zastępczych zawodowych (limit dotyczy rodzin już funkcjonujących	-PCPR, -Starostwo Powiatowe - Zarząd Powiatu	- liczba nowo utworzonych zawodowych rodzin zastępczych w danym roku kalendarzowym, - liczba funkcjonujących	- zwiększenie liczby zawodowych rodzin zastępczych zgodnie z założonym limitem	budżet powiatu oleckiego, - budżet państwa, dotacje celowe na dofinansowanie zadań własnych i zleconych z

	oraz nowo utworzonych rodzin, z którymi umowy mogą być jeszcze zawarte): 1) w 2024 r. – 8 - 6 funkcjonujących - 2 nowoutworzone 2) w 2025 r. – 10 - 8 funkcjonujących - 2 nowoutworzone 3) w 2026 r. – 12 - 10 funkcjonujących - 2 nowoutworzone		zawodowych rodzin zastępczych wg stanu na koniec roku kalendarzowego		zakresu realizacji zadań wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, - środki z innych źródeł zewnętrznych, - środki z budżetów innych powiatów, - środki z budżetów gminnych
6.	Tworzenie rodzinnych domów dziecka	- PCPR -Starostwo Powiatowe - Zarząd Powiatu	- liczba rodzinnych domów dziecka - liczba nowoutworzonych rodzinnych domów dziecka	- rozwój i zwiększenie miejsc w rodzinnych formach pieczy zastępczej.	j/w
7.	Wystawianie opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	-PCPR -psycholog	-liczba sporządzonych opinii dla kandydatów, -liczba opinii dla funkcjonujących rodzin	-zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodzin zastępczych	-budżet powiatu oleckiego, - budżet państwa, dotacje celowe na dofinansowanie zadań własnych i zleconych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, -środki z innych źródeł zewnętrznych
8.	Przeprowadzanie diagnoz psychofizycznych dzieci umieszczanych i przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej	-PCPR -psycholog	- liczba przeprowadzonych diagnoz/liczba dzieci	- wsparcie rodziców zastępczych poprzez indywidualną pracę z dzieckiem	-budżet powiatu oleckiego, - budżet państwa, dotacje celowe na dofinansowanie zadań własnych i zleconych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, -środki z innych źródeł zewnętrznych
9.	Zapewnienie wsparcia rodzinom zastępczym poprzez zatrudnianie	- Starostwo Powiatowe - PCPR - Zarząd Powiatu	- liczba zatrudnionych koordynatorów	-zwiększenie profesjonalnie przygotowanej kadry	-budżet powiatu oleckiego, - budżet państwa, dotacje celowe na

	koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej				dofinansowanie zadań własnych i zleconych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, - środki z innych źródeł zewnętrznych, - środki z innych powiatów, - środki z budżetów gminnych
10.	Organizowanie wsparcia rodzinom zastępczym poprzez grupy wsparcia dla rodzin zastępczych oraz zajęcia warsztatowe dla dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	-PCPR	- liczba osób biorących udział w grupach wsparcia - liczba przeprowadzonych zajęć warsztatowych/ liczba dzieci	- wzmocnienie rodzin zastępczych w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych wychowanków i w funkcjonowaniu rodzin a także pomoc w organizowaniu czasu wolnego dzieciom umieszczonym w rodzinie zastępczej	-budżet powiatu oleckiego, - budżet państwa, dotacje celowe na dofinansowanie zadań własnych i zleconych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, -środki z innych źródeł zewnętrznych
11.	Organizowanie specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego i prawnego dla rodzin zastępczych oraz umieszczonych dzieci w pieczy zastępczej	-PCPR	- liczba udzielonych porad specjalistycznych -liczba dzieci z rodzin zastępczych objętych poradnictwem psychologiczno – pedagogicznym	- zwiększenie świadomości i wiedzy wśród rodzin zastępczych dotyczących małoletnich umieszczonych w pieczy zastępczej	j/w
12.	Zapewnienie środków finansowych w budżecie powiatu na tworzenie i utrzymanie rodzin zastępczych oraz w miarę możliwości finansowych na świadczenia fakultatywne im	-Starostwo Powiatowe - PCPR	- wysokość wypłaconych środków	- zabezpieczenie potrzeb rodzin zastępczych - poprawa warunków bytowych dzieci przebywających w rodzinie zastępczej	-budżet powiatu oleckiego, - budżet państwa, dotacje celowe na dofinansowanie zadań własnych i zleconych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,

	przysługujące				- środki z innych źródeł zewnętrznych, - środki z budżetów innych powiatów, - środki z budżetów gminnych
13.	Przygotowanie rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci do procesu usamodzielnienia	- PCPR	-liczba wychowanków, którzy opracowali indywidualny program usamodzielnienia	- samodzielne funkcjonowanie wychowanków w społeczeństwie	-budżet powiatu oleckiego, -środki z budżetów innych powiatów, -środki z innych źródeł zewnętrznych,
14.	Opracowywanie, realizacja programów, projektów zgodnie z potrzebami rodzin zastępczych i podopiecznych	- PCPR -Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo–Wychowawczych <u>Partnerzy:</u> -Starostwo Powiatowe -Samorząd Wojewódzki - Wojewoda -Kuratorium Oświaty	- liczba osób objętych wsparciem w ramach projektów, - rodzaje wsparcia	- wielokierunkowe wsparcie pieczy zastępczej i wychowanków	-środki z innych źródeł zewnętrznych, -budżet powiatu oleckiego, - budżet państwa, dotacje celowe na dofinansowanie zadań własnych i zleconych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,

Cel szczegółowy II.

- **Wspieranie procesu usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej**

Lp.	Działania	Realizatorzy i Partnerzy	Wskaźniki	Przewidywane efekty	Źródła finansowania
1.	Wspieranie procesu usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej poprzez zapewnienie pomocy prawnej, psychologicznej i pedagogicznej	-PCPR Partnerzy: -Domy im. Janusza Korczaka	- liczba osób korzystających ze specjalistycznej pomocy	-zwiększenie świadomości młodzieży oraz pomoc w rozwiązywaniu bieżących problemów, a także wzrost samodzielności	-środki z innych źródeł zewnętrznych, -budżet powiatu oleckiego,
2.	Realizacja indywidualnych programów usamodzielnienia	- PCPR Partnerzy: - Domy im. Janusza Korczaka	-liczba realizowanych programów usamodzielnienia	- dobre przygotowanie wychowanka do usamodzielnienia	-budżet powiatu oleckiego, -środki z budżetów innych powiatów, -środki z innych źródeł zewnętrznych,
3.	Wspieranie finansowe i rzeczowe	-PCPR Partnerzy: -Starostwo Powiatowe	- liczba osób korzystająca ze świadczeń	-zabezpieczenie potrzeb usamodzielnianych wychowanków	budżet powiatu oleckiego, -środki z budżetów innych powiatów, -środki z innych źródeł zewnętrznych,
4.	Prowadzenie mieszkań treningowych	-PCPR Partnerzy: -Starostwo Powiatowe -Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo–Wychowawczych	-liczba prowadzonych mieszkań treningowych dla usamodzielnionych wychowanków/ liczba miejsc -liczba usamodzielnionych wychowanków przebywających w mieszkaniach treningowych	-umożliwienie usamodzielnianym wychowankom samodzielnego zamieszkania	-budżet powiatu oleckiego, -środki z innych źródeł zewnętrznych, -środki z budżetów innych powiatów, - środki z budżetów gminnych
5.	Pomoc w pozyskaniu mieszkania z zasobów gminy (w ramach umowy najmu lokalu)	- PCPR -Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo–Wychowawczych -samorządy gmin Partnerzy: -Lokalne instytucje i organizacje	- liczba wychowanków, którym udzielono wsparcia w zakresie uzyskania lokalu z zasobów gminy	-poprawa warunków bytowych usamodzielnianych wychowanków	-budżet powiatu oleckiego, -środki z innych źródeł zewnętrznych, -środki z budżetów innych powiatów, - środki z budżetów gminnych

6.	Motywowanie do aktywnego poszukiwania pracy i pomoc w zakresie przygotowania do wejścia na rynek pracy	-PCPR, -Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo–Wychowawczych -PUP Partnerzy: -Lokalne instytucje i organizacje	- liczba wychowanków, którym udzielono wsparcia	-nabycie umiejętności poruszania się na rynku pracy	-budżet powiatu oleckiego, -środki z innych źródeł zewnętrznych,
7.	Zwiększenie kompetencji społecznych osób usamodzielnianych poprzez poradnictwo specjalistyczne i pracę socjalną	-PCPR -Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo–Wychowawczych	- liczba usamodzielnionych wychowanków, którym udzielono wsparcia	-zwiększenie szans w radzeniu sobie w sytuacjach kryzysowych przez usamodzielnionych	-budżet powiatu oleckiego, -środki z innych źródeł zewnętrznych,
8.	Zapewnienie w budżecie powiatu środków finansowych przeznaczonych na wypłatę świadczeń związanych z usamodzielnieniem się wychowanków placówek i rodzin zastępczych w celu sprawnej realizacji indywidualnych programów usamodzielnienia	- PCPR, Partnerzy: -Starostwo Powiatowe	- liczba osób korzystających ze świadczeń/kwota	-wsparcie materialno-finansowe wychowanków po opuszczeniu pieczy	-budżet powiatu oleckiego, - budżet państwa, dotacje celowe na dofinansowanie zadań własnych i zleconych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, -środki z innych źródeł zewnętrznych, -środki z budżetów innych powiatów, - środki z budżetów gminnych
9.	Opracowywanie, realizacje programów, projektów pod potrzeby usamodzielnianych wychowanków	- PCPR -Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo–Wychowawczych Partnerzy: -Starostwo Powiatowe, -Samorząd Wojewódzki	- liczba osób objętych wsparciem w ramach projektów, - rodzaje wsparcia	-zwiększenie szans edukacyjnych, zawodowych usamodzielnianych wychowanków	budżet powiatu oleckiego, -środki z innych źródeł zewnętrznych,

Cel szczegółowy III.

- **Wielokierunkowa praca z rodzinami biologicznymi dzieci przebywających w pieczy zastępczej**

Lp.	**Działania**	**Realizatorzy i Partnerzy**	**Wskaźniki**	**Przewidywane efekty**	Źródła finansowania
1.	Wzbudzanie i podtrzymywanie motywacji rodzin biologicznych do współpracy i uświadamianie rodzicom, że dzieci zawsze ich potrzebują i że to oni powinni stanowić oparcie dla domu niezależnie od sytuacji, w jakiej aktualnie sami się znajdują – indywidualne konsultacje, pomoc prawna	-Asystenci rodzin, -koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, - PCPR Partnerzy: -lokalne instytucje i organizacje	- liczba osób korzystających ze wsparcia i specjalistycznej pomocy	-zapewnienie rodzinom biologicznym odpowiedniego wsparcia specjalistycznego-wzmocnienie rodzin biologicznych w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo--wychowawczych	-budżet powiatu oleckiego, - budżet państwa, dotacje celowe na dofinansowanie zadań własnych i zleconych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, -środki z innych źródeł zewnętrznych, - środki z budżetów gminnych
2.	Pomoc w przywróceniu równowagi w rodzinie, uświadomienie rodzicom biologicznym oraz dzieciom ich ról społecznych i podjęcie obowiązków przypisanych tym rolom zgodnie z oczekiwaniami społeczeństwa – możliwość organizowania zajęć warsztatowych, kontrakt, rozmowy z rodzinami, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne	-Asystenci rodzin, -koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, -PCPR, -kuratorzy, -Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych Partnerzy: -lokalne instytucje i organizacje -Ośrodki Pomocy Społecznej	- liczba rodzin objętych wsparciem specjalistycznym - liczba osób, które ukończyły warsztaty, - liczba dzieci biorących udział w zajęciach	-wspieranie rodzin biologicznych w kierunku zapobiegania powrotowi dzieci do pieczy zastępczej	-budżet powiatu oleckiego, - budżet państwa, dotacje celowe na dofinansowanie zadań własnych i zleconych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, -środki z innych źródeł zewnętrznych, -środki z budżetów innych powiatów, - środki z budżetów gminnych
3.	Współpraca koordynatora z asystentem rodziny biologicznej dziecka umieszczonego tymczasowo	-Asystenci rodzin, -koordynatorzy rodzinnej pieczy	- liczba rodzin objętych współpracą - udział rodziców biologicznych w	-poprawa funkcjonowania rodzin biologicznych	-budżet powiatu oleckiego, - budżet państwa, dotacje celowe

	w rodzinnej pieczy zastępczej	zastępczej, -PCPR <u>Partnerzy:</u> -lokalne instytucje i organizacje	okresowej ocenie sytuacji dziecka		na dofinansowanie zadań własnych i zleconych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, -środki z budżetów innych powiatów, - środki z budżetów gminnych
4.	Współpraca wychowawców, pracownika socjalnego oraz innych specjalistów zatrudnionych w Centrum Administracyjnym Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych z asystentem rodziny, pracownikami socjalnymi OPS-ów i innymi instytucjami na rzecz rodzin biologicznych według potrzeb	-Asystenci rodzin, -koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, -PCPR, -kuratorzy, -Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych <u>Partnerzy:</u> -lokalne instytucje i organizacje	- liczba rodziców biologicznych objętych wsparciem	- wypracowanie spójnych działań mających na celu kompleksową pomoc rodzinom biologicznym	-budżet powiatu oleckiego, - budżet państwa, dotacje celowe na dofinansowanie zadań własnych i zleconych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, -środki z budżetów innych powiatów, - środki z budżetów gminnych

Cel szczegółowy IV.

- **Podniesienie jakości usług świadczonych w zakresie pomocy dziecku i rodzinie**

Profesjonalna kadra jest kluczowa we właściwym wypełnianiu zadań w obszarze pomocy dziecku i rodzinie. Dlatego tak ważne jest to, aby pracownicy mieli możliwość systematycznego kształcenia i podnoszenia swoich kwalifikacji.

Lp.	**Działania**	**Realizatorzy i Partnerzy**	**Wskaźniki**	**Przewidywane efekty**	**Źródła finansowania**
1	Zapewnienie środków finansowych w budżecie powiatu na podnoszenie kwalifikacji kadry zatrudnionej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie	- PCPR Partnerzy: -Starostwo powiatowe, -Samorząd wojewódzki		-wyspecjalizowana kadra	budżet powiatu oleckiego, - budżet państwa, dotacje celowe na dofinansowanie zadań własnych i zleconych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, - środki z innych źródeł zewnętrznych,
2.	Udział w szkoleniach i konferencjach w zakresie pomocy dziecku i rodzinie oraz korzystanie z doświadczeń innych w zakresie stosowania dobrych praktyk w obszarze opieki nad dzieckiem i rodziną	- PCPR Partnerzy: -Starostwo powiatowe, -Samorząd wojewódzki	-liczba przebytych szkoleń i konferencji, -liczba pracowników wdrażających nabyte umiejętności oraz sprawdzone rozwiązania	-wzrost wiedzy i umiejętności wśród kadry, -poznanie i wdrożenie dobrych rozwiązań w obszarze pomocy dziecku i rodzinie	- środki z innych źródeł zewnętrznych, - budżet powiatu oleckiego, - budżet państwa, dotacje celowe na dofinansowanie zadań własnych i zleconych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
3.	Inicjowanie współpracy z jednostkami pomocy społecznej i innymi podmiotami w zakresie wzajemnej wymiany doświadczeń i pomocy dziecku oraz rodzinie	- PCPR Partnerzy: -lokalne instytucje i organizacje	- rodzaj instytucji współpracujących	- podejmowanie współpracy w celu wsparcia rodzin	- budżet powiatu oleckiego, - środki z innych źródeł zewnętrznych, - środki z budżetów gminnych

Cel szczegółowy V.

- **Utrzymanie poziomu świadczonych usług na terenie powiatu oleckiego w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej**

Lp.	Działania	Realizatorzy i Partnerzy	Wskaźniki	Przewidywane efekty	Źródła finansowania
1.	Utrzymanie i podwyższanie standardów usług w placówkach funkcjonujących na terenie powiatu oleckiego obsługiwanych przez Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Olecku	- Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych	- rodzaje podejmowanych działań	-utrzymanie i podwyższanie standardu jakości usług w 6 placówkach	-budżet powiatu oleckiego, - budżet państwa, dotacje celowe na dofinansowanie zadań własnych i zleconych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, -środki z innych źródeł zewnętrznych,
2.	Tworzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego	-Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, Partnerzy: -PCPR, -Starostwo Powiatowe	- rodzaje podejmowanych działań	- deinstytucjonalizacja instytucjonalnej pieczy zastępczej	-budżet powiatu oleckiego, - budżet państwa, dotacje celowe na dofinansowanie zadań własnych i zleconych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, -środki z innych źródeł zewnętrznych,
3.	Wspieranie pełnoletnich wychowanków przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej w ich procesie usamodzielnienia poprzez: zajęcia z wychowankami z zakresu doradztwa zawodowego, -pomoc usamodzielniającym się wychowankom w załatwianiu spraw formalnych, -zaspakajanie potrzeb poznawczych, społecznych i emocjonalnych wychowanków	-Domy im. Janusza Korczaka, -Starostwo Powiatowe Partnerzy: -PCPR	- liczba wychowanków korzystających ze wsparcia	-zwiększenie świadomości młodzieży oraz pomoc w rozwiązywaniu bieżących problemów, a także wzrost samodzielności	-budżet powiatu oleckiego, -środki z innych źródeł zewnętrznych,
4.	Zaspakajanie potrzeb	- Domy im.	- liczba wychowan-	-zabezpieczenie potrzeb	-budżet powiatu oleckiego,

	poznawczych, społecznych i emocjonalnych wychowanków poprzez: -udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w rozwiązywaniu trudności szkolnych, - organizowanie i wychowankom zajęć w czasie wolnym, t. j. wycieczki krajoznawcze, kolonie, wyjazdy do teatru, - zajęcia profilaktyczne, psychoedukacyjne i wyrównawcze, - zapewnienie dzieciom optymalnych warunków życia, zbliżonych do środowiska rodzinnego(mała liczebność mieszkańców domów, indywidualizacja opieki),	Janusza Korczaka, -Starostwo Powiatowe <u>Partnerzy:</u> -PCPR	ków objętych wsparciem, - liczba organizowa-nych zajęć, warsztatów, - liczba wychowan-ków urlopowa-nych do rodziny, - liczba rodziców uczestniczą-cych w posiedze-niach zespołowych dot. okresowej oceny sytuacji dziecka	wychowanków	- budżet państwa, dotacje celowe na dofinansowanie zadań własnych i zleconych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, -środki z innych źródeł zewnętrznych, -środki z budżetów innych powiatów, - środki z budżetów gminnych
5.	Integracja wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej (spotkania integrujące poszczególne Domy i inne placówki opiekuńczo-wychowawcze)	- Domy im. J. Korczaka w Olecku	- liczba uczestników	-wymiana doświadczeń, -wspólna zabawa	j/w
6.	Pozyskiwanie pomocy wolontariuszy do realizacji zadań zakresu opieki nad dzieckiem (działania wspierania dzieci i młodzieży w rozwoju zainteresowań i edukacji)	- Domy im. J. Korczaka w Olecku	- liczba wolontariu-szy wspomagają-cych pracę z dziećmi	- różnorodne formy spędzania wolnego czasu -osiąganie lepszych wyników w nauce	j/w
7.	Organizowanie szkoleń, warsztatów dla wychowanków umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej	- Domy im. J. Korczaka w Olecku	- liczba szkoleń, warsztatów, liczba osób objętych działaniami	- wzrost wiedzy, umiejętności i kompetencji wychowanków	j/w
8.	Współpraca z rodzinami biologicznymi wychowanków poprzez : organizowanie spotkań integracyjnych, szkoleniowych z rodzicami wychowanków – wyrabianie umiejętności wychowawczych, aktywizację udziału rodziców w życiu dziecka i uświadamianie rodzicom potrzeb ich dzieci	- Domy im. Janusza Korczaka, -PCPR	- liczba spotkań, -liczba osób objętych działaniami	-wzrost świadomości rodziców biologicznych poprzez aktywny udział w życiu dziecka	j/w
9.	Szkolenie kadry i stałe podnoszenie kompetencji zawodowych – wzbogacanie wiedzy i umiejętności w obszarze wychowania	- Domy im. Janusza Korczaka	- liczba uczestników szkoleń, - liczba szkoleń	- wzrost wiedzy i umiejętności wśród kadry, - wyspecjalizowana kadra	-środki z innych źródeł zewnętrznych, -budżet powiatu oleckiego, - budżet państwa,

					dotacje celowe na dofinansowanie zadań własnych i zleconych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
10.	Współpraca w zakresie odbywania 10 godz. praktyk przez kandydatów na rodziców zastępczych	- Domy im. Janusza Korczaka Partnerzy: -PCPR	- liczba kandydatów	- zwiększenie świadomości społecznej i inicjatyw dotyczących zastępczych form opieki	j/w
11.	Utrzymanie standardu w zakresie umieszczania wychowanków powyżej 10 r.ż.	- Domy im. Janusza Korczaka	- liczba umieszczo-nych dzieci w rodzinach zastępczych	-zmniejszenie liczby dzieci w wieku poniżej 10 r. ż. w instytucjonalnej pieczy zastępczej	-budżet powiatu oleckiego, - budżet państwa, dotacje celowe na dofinansowanie zadań własnych i zleconych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, -środki z innych źródeł zewnętrznych
12.	Zwiększenie liczby miejsc w placówkach na potrzeby umieszczania małoletnich	-Domy im. Janusza Korczaka	- liczba zwiększo-nych miejsc	-zwiększenie liczby miejsc na podstawie zezwolenia Wojewody	j/w
13.	Umieszczanie dzieci poniżej 10 r. ż. w sytuacji, gdy w placówce przebywa matka lub ojciec, przemawia za tym stan zdrowia dziecka lub dotyczy to rodzeństwa	- Domy im. Janusza Korczaka	-liczba dzieci	- możliwość nierozdzielania rodzeństwa oraz rodziców z dziećmi	-budżet powiatu oleckiego, - budżet państwa, dotacje celowe na dofinansowanie zadań własnych i zleconych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, - środki z budżetów innych powiatów,

					- środki z innych źródeł zewnętrznych
14.	Rozwój infrastruktury pod potrzeby instytucjonalnej pieczy zastępczej	-Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, Partnerzy: -PCPR, -Starostwo Powiatowe	- liczba i rodzaj działań	- możliwość udzielenia wsparcia wychowankom	-budżet powiatu oleckiego, - budżet państwa, dotacje celowe na dofinansowanie zadań własnych i zleconych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, - środki z innych źródeł zewnętrznych,
15.	Opracowywanie, realizacje programów, projektów pod potrzeby przebywających wychowanków	-Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, Partnerzy: -PCPR, -Starostwo Powiatowe	- liczba realizowanych programów, projektów -liczba wychowanków objętych wsparciem	- możliwość udzielenia wsparcia wychowankom	-budżet powiatu oleckiego, - budżet państwa, dotacje celowe na dofinansowanie zadań własnych i zleconych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, -środki z innych źródeł zewnętrznych
16.	Tworzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego i interwencyjnego za zgodą Wojewody	-Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, Partnerzy: -PCPR, -Starostwo Powiatowe	- liczba utworzonych placówek, - liczba umieszczonych małoletnich	- zwiększenie liczby miejsc w placówkach, -możliwość umieszczania małoletnich zgodnie z postanowieniami Sadu	j/w

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU:

Zadania realizowane w ramach Programu finansowane będą w szczególności z:

1) budżetu powiatu oleckiego,

2) budżetu państwa – dotacje celowe na dofinansowanie zadań własnych i zleconych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,

3) środki z innych źródeł zewnętrznych,

4) budżetów innych powiatów (art.191 ust.4 ustawy – na podstawie zawartych porozumień),
5) budżetów gminnych (art.191 ust. 8 ustawy).

IX. MONITORING PROGRAMU:

Koordynatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku. Program jest spójny z dokumentami strategicznymi w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w powiecie oleckim.

Monitorowanie „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024-2026" będzie trwało przez cały okres jego realizacji. Informacje o zrealizowanych działaniach będą przedstawiane Radzie Powiatu i Zarządowi Powiatu w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku. W sprawozdaniach tych zawarta będzie również ocena Programu i analiza osiągniętych do tej pory rezultatów za dany rok kalendarzowy.

„Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024-2026" jest kontynuacją poprzedniego programu, ma charakter otwarty i będzie podlegał zmianom w zależności od pojawiających się potrzeb.

UZASADNIENIE

projektu uchwały Rady Powiatu w Olecku
w sprawie przyjęcia „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024-2026”

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku wystąpiło z wnioskiem o podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024-2026”.
Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.) do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, uwzględniający założenia wynikające z planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, konieczność zapewnienia dzieciom z terenu powiatu rodzinnej pieczy zastępczej oraz ograniczanie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Ostatnia edycja programu realizowana była w latach 2021-2023. W związku z jej zakończeniem opracowany został projekt programu na okres kolejnych 3 lat, tj. na lata 2024-2026.
Program zawiera cele i kierunki, które będą podejmowane przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej, tj. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku, i Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Olecku, uwzględniając przy tym potrzeby rodzin zastępczych i ich podopiecznych oraz Domów im. J. Korczaka w Olecku i ich wychowanków. Ponadto wskazuje limit rodzin zastępczych zawodowych na kolejne 3 lata.
W celu zebrania uwag i opinii nt. projektu uchwały został on poddany konsultacjom z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami zrównanymi z terenu powiatu oleckiego. Nie wpłynęły żadne uwagi.
W związku z powyższym zasadne jest podjęcie uchwały przez Radę Powiatu.